

**NO HI POT HAVER COMPROMÍS
I VISIÓ DE FUTUR SENSE SABER
ESPERAR**

Àngel Castiñeira
/ Josep M. Lozano

Professors
d'ESADA (URL)

Jo no sóc tonto

El títol de l'article no és una afirmació pretensiosa sobre qualsevol de nosaltres dos. Força lectors deuen haver reconegut un popular eslògan publicitari. Però, més enllà del seu context comercial, és el retrat i el resum de tota una època. Hem estat uns quants anys vivint en l'apoteosi obscena del jo no sóc tonto. Des del que comprava un pis sobre plànol amb l'alegria de constatar que, abans que estigués acabat, ja valia més; passant pel que suggeria fer la hipoteca per una quantitat superior a la que seria raonable i acabant per l'Amo de l'Univers (Tom Wolfe *dirixit*) que es creia més llest que ningú fent el que abans se'n deia enganyar i estafar, i ara anomenen productes financers sofisticats. És clar que les conseqüències i el perjudici del que han fet aquests darrers no són comparables amb els dels anteriors. Però ara no ens interessa aquest fet, sinó el crit de guerra cultural i vital subjacent que els animava a tots: jo no sóc tonto! (o, si més no, sóc més llest i espavilat que els altres, i sempre vaig una passa per davant). I no era només una dinàmica individual, sinó ben incrustada en la societat i en les organitzacions. Guardem com una petita joia que condensa el que es va viure generalitzadament la notícia que una entitat financera havia acomiadat uns directius per haver assumit uns nivells de risc que havien posat en perill el futur de l'entitat... i en la mateixa nota de premsa la mateixa entitat reconeixia que els esmentats directius no n'havien tret profit personal, sinó que ho fien per poder assolir els objectius fixats per la mateixa entitat. O sigui, afegim, que —per defecte o per excés— els haurien acomiadat igualment, oi? Deixem els adjectius qualificatius del cas a criteri del lector...

JA QUE LES DROGUES (I EL TERRORISME) SÓN LA personificació de tots els mals que hem de combatre avui, hem de començar a considerar una prioritat la batalla contra una nova addicció: l'addicció al curt termini, la recerca de la gratificació màxima possible ara i aquí, i tal dia farà un any. De l'addicció al curt termini alguns malabaristes del llenguatge en diuen "crear valor" i, d'aquesta manera, hem pogut constatar com el còctel resultant de donar prioritat a la satisfacció immediata dels desigs, la persecució del propi interès com a únic deure o obligació moral, i el diner fàcil i barat esdevenia una veritable i poderosíssima arma de destrucció massiva. Ara tothom en fa grans escarafalls, però molta gent, quan parla de "sortir de la crisi", no diu en el fons gaire res més que "a veure com ens ho fem per tornar a estar com abans del daltabaix".

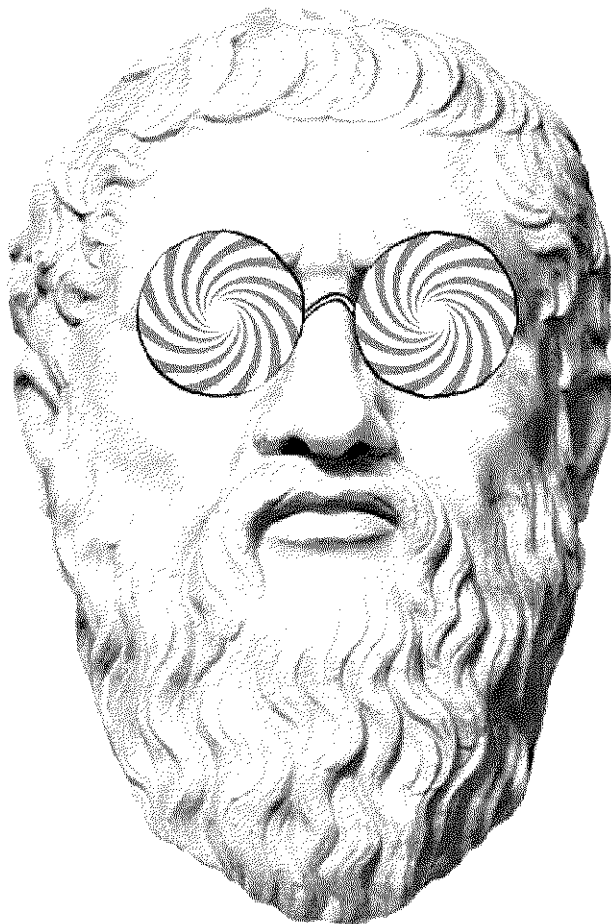
EL JO NO SÓC TONTO ÉS EL DISCURS MORAL que es correspon amb el desig d'una vida *low cost*. Una vida fàcil i regalada, instantània i soluble (com el Nescafé), en què predomina el refús a trobar-se amb resistències i dificultats; en què dilatar o posposar les gratificacions es considera intolerable, encara que de vegades no quedi més remei que empassar-s'ho... però mai acceptar-ho. Una vida en què

es parteix del supòsit que no hi hauria d'haver incomodiats, sacrificis, retards, incerteses o frustracions... i que tenir-ne no és més que el peatge que han de pagar els pobres desgraciats que "no han tingut sort" o que "no els han anat bé les coses", però que

"Hem de començar a considerar una prioritat la batalla contra l'addicció al curt termini, la recerca de la gratificació màxima possible ara i aquí, i tal dia farà un any"

els llestos i espavilats s'estalvien. Com hi pot haver compromís, esperança o visió de futur en una societat on la gent no sap (o no ha après a) esperar?

PARLEM DE LA VIRTUT DE SABER ESPERAR com a actitud i activitat, no com a passivitat resignada. H. Gardner explica que diversos estudis confirmen que calen deu anys per dominar una disciplina, un ofici o una professió. Paco de Lucia va comentar una vegada: "Llevo desde niño practicando todos los días una media de 14 horas y a eso, en mi tierra, le llaman duende". Però avui ja no eduquem (o contractem) persones, sinó paquets de competències encarnades. I, és clar, si hom només és considerat com un cos portador d'habilitats i capacitats (i com un potencial consumidor), al final l'única cosa que vol és no passar per tonto. Però algú hauria de començar a recordar que allò que fa la vida més humana no és pot assolir al crit de jo no sóc tonto. Al capdavant, si l'única cosa que ens preocupa és no passar per tontos, acabarem tots plegats essent uns perfectes imbecils.

ANTHONY GARNER